

Stanisław Radoń

Co naprawdę działa w medytacji?

Wspólny rdzeń i specyfika medytacji

Wydawnictwo WAM
Kraków 2020

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Część I. Modlitwa

1. Typologie modlitwy	21
Klasyczna typologia modlitwy	23
Relacyjna typologia modlitwy.....	26
2. Psychologiczne modele modlitwy	31
Model osobowości Eysencka.....	31
Jungowska teoria typów psychologicznych.....	33
3. Neurofizjologia modlitwy	35
4. Psychologia modlitwy	43

Część II. Medytacja

5. Neurofizjologia	49
Wyniki pierwszych badań	49
Wspólny rdzeń oraz specyfika.....	52
6. Zmiany topologiczne	55
Umysł jako samoorganizujący się system	56
Wertykalna synchronizacja regionów mózgowych.....	57
Horyzontalna synchronizacja obszarów mózgowych	63
Integracja systemów uwagi, pamięci i kontroli.....	67
Systemowa specyfika stanów medytacyjnych.....	72

7. Struktura stanów medytacyjnych	75
Specyfika.....	75
Dynamika.....	83
Funkcje.....	86
8. Właściwości sieciowe mózgu podczas stanów medytacyjnych	89
Właściwości sieciowe systemów mózgowych.....	90
<i>Początki, czyli odkrycie sieci małych światów</i>	90
<i>Wskaźniki złożoności sieci</i>	93
<i>Ogólne właściwości sieci mózgowych</i>	95
<i>Kompleksowość</i>	96
<i>Odporność na przypadkowe błędy i celowe ataki</i>	98
<i>Wrażliwość na minimalne perturbacje (istotna rola jednego neuronu)</i>	100
<i>Szybkość propagacji informacji</i>	101
Niezmiennność globalnej topologii.....	104
Wzrost globalnej integracji oraz lokalnej dyferencjacji.....	106
Zmiany w zakresie liczby i jakości odległych połączeń.....	107
Reorganizacja elementów centralnych.....	109
Specyfika sieciowa stanów medytacyjnych.....	110
9. Wspólny rdzeń medytacji	115
Sieć wzbudzeń podstawowych.....	116
Wyspa.....	123
Biegun płata czołowego.....	125
Kora przedruchowa i dodatkowa kora ruchowa.....	126
Zakręt obręczy.....	126
Czołowo-ciemieniowa sieć kontroli.....	127
Podsumowanie.....	129
<i>Optymalizacja funkcjonowania systemu mózgowego</i>	129
<i>Odchylenia od wspólnego rdzenia</i>	132
<i>Kluczowa rola strategii, a nie techniki</i>	135

10. Specyfika technik medytacji	139
Teoretyczna specyfika	140
<i>Techniki uwagowe</i>	142
<i>Techniki konstruktywne</i>	144
<i>Techniki dekonstruktywne</i>	146
Neurofizjologiczna specyfika.....	149
Neuro-psycho-matematyczna specyfika	153
<i>Medytacja skupionej uwagi</i>	154
<i>Medytacja mantryczna</i>	156
<i>Joga</i>	160
<i>Medytacja otwartego monitorowania</i>	162
<i>Medytacja miłującej dobroci i współczucia</i>	165
Podsumowanie	167
<i>Specyfika różnych technik medytacji</i>	169
<i>Optymalizacja efektywności praktykowania medytacji</i>	173

Część III. Teoria, praktyka i perspektywy badawcze

11. Modlitwa a medytacja	177
Czym jest modlitwa?	177
Czym jest medytacja?	184
Wnioski	191
12. Medytacja zaczyna się od ciała	195
Przełom w kognitywistyce	195
Teoria ucieleśnienia	197
Teoria poliwagalna.....	200
Rola empatycznego dostrojenia w teorii przywiązania	202
Neurony lustrzane i ich funkcje	204
Arteterapia	205
Istotna rola ciała w różnych tradycjach medytacyjnych	209
Narzędzia do kontroli funkcji ciała	213

13. Medytacja, czyli im gorzej, tym lepiej	215
Wzrost liczby zauważanych rozproszeń jako miernik rozwoju medytacji	216
Negatywna afektywność jako wskaźnik postępu medytacji („ciemna noc”)	219
Istotna rola „oczyszczania” struktury Ja.....	223
14. Silna motywacja – słaba efektywność	229
Pojęcie motywacji.....	229
Specyficzność motywacji.....	231
Niespecyficzność motywacji.....	233
15. „Pustka” jako stan najwyższej receptywności	235
Bezjaźniowy tryb samoświadomości („nie Ja”).....	235
Niedualna Świadomość	240
Ja-bez-granic.....	243
Mistyczne „ogółocone Ja”	246
„Uważne Ja”	251
16. Czy wystarczy pięć minut?	257
Jedna sesja	258
<i>3 minuty</i>	259
<i>5 minut</i>	260
<i>8 minut</i>	261
<i>10 minut</i>	263
<i>15 minut</i>	265
<i>20 minut</i>	268
Wiele sesji	269
<i>5 minut dziennie przez 12 tygodni (420 minut)</i>	270
<i>10 minut dziennie przez 8–16 tygodni (560–1320 minut)</i>	271
<i>15 minut x 3 (45 minut)</i>	273
<i>15 minut przez jeden tydzień (105 minut)</i>	275
<i>20 minut przez dwa tygodnie (280 minut)</i>	276

20 minut przez siedem tygodni (980 minut)	278
25 minut przez trzy dni (75 minut)	279
30 minut przez 7–10 dni (210–300 minut)	280
2 godziny przez 12 tygodni (10 080 minut)	282
Podsumowanie	284
17. McMindfulness	291
Negatywne efekty medytacji	292
<i>Zdrowie psychiczne</i>	294
<i>Zdrowie fizyczne</i>	297
<i>Zdrowie duchowe</i>	298
Pozytywne efekty wywołujące negatywne skutki	299
<i>Motywacja</i>	300
<i>Predyspozycje osobowościowe</i>	301
18. Możliwość kontroli efektów praktykowania	305
Ilościowy pomiar	306
<i>Mindful Attention and Awareness Scale</i>	306
<i>Toronto Mindfulness Scale</i>	307
<i>Kentucky Inventory of Mindfulness Skills</i>	308
<i>Freiburg Mindfulness Inventory</i>	309
<i>Five Facet Mindfulness Questionnaire</i>	310
<i>MINDSENS jako optymalne narzędzie pomiarowe</i>	312
Jakościowy pomiar	316
Ilościowy elektroencefalograf	318
Muse Headband	320
Podsumowanie	321
Zakończenie	327
Bibliografia	339
What Makes Meditation Really Work?	
Common Core and Specificity of Meditation. Summary	413